

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 490/2013-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. augusta 2013 predbežne prerokoval sťažnosť J. P., nar..., t. č. vo výkone trestu, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Tdo 17/2012 z 20. júna 2012, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. P. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. septembra 2012 doručená sťažnosť J. P. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Tdo 17/2012 z 20. júna 2012 (ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 3 T 20/2011 z 19. apríla 2011 uznaný za vinného zo spáchania zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, za čo mu bol uložený súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 84 mesiacov. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 23 To 53/2011 zo 6. júna 2011 na podklade odvolania sťažovateľa zrušil rozsudok okresného súdu vo výroku o treste a pri nezmenenom výroku o vine uložil sťažovateľovi súhrnný trest odňatia slobody v trvaní 42 mesiacov a uložil mu aj ochranné protialkoholické liečenie ústavnou formou.

Sťažovateľ podal proti rozsudku krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu prostredníctvom svojho obhajcu dovolanie z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. b), c), g) a i) Trestného poriadku. Najvyšší súd rozhodol o dovolaní napadnutým uznesením tak, že ho odmietol podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku (nie sú splnené dôvody dovolania).

Sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že sa nedopustil trestného činu, za ktorý bol odsúdený, a preto konanie, ktoré bolo vedené proti nemu, nepovažuje za spravodlivé. Poukázal, že v súdnom konaní boli porušené zásady bezprostrednosti a ústnosti, keď okresný súd ani krajský súd nevykonali dôkazy v súlade s Trestným poriadkom a „*odkázali na trestný spis vyhotovený v prípravnom konaní*“. Rozhodnutie dovolacieho súdu o odmietnutí dovolania považuje za nespravodlivé a svojvoľné. Vo vzťahu k dovolaciemu konaniu sťažovateľ považuje za porušenie svojich práv skutočnosť, že mu nebolo doručené vyjadrenie Okresnej prokuratúry T. (ďalej len „okresná prokuratúra“) k jeho dovolaniu.

Sťažovateľ, vedomý si podmienok konania pred ústavným súdom, v sťažnosti požiadal o ustanovenie právneho zástupcu pre konanie pred ústavným súdom.

Ešte pred predbežným prerokovaním sťažnosti sudca IV. senátu ústavného súdu Ladislav Orosz (ďalej aj „oznamovateľ“) listom z 28. marca 2013 v zmysle § 27 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu

Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predsedníčke ústavného súdu oznámil, že vo veciach uvedených v oznámení je členom senátu IV. ÚS (ako sudca spravodajca, resp. člen senátu). Vo všetkých uvedených veciach figuruje na strane odporcu (aj) najvyšší súd, a to v rámci jeho rozhodovacej činnosti (trestnoprávnej, občianskoprávnej, obchodnoprávnej a správnej). Oznamovateľ, aj keď sa necítil byť v uvedených veciach predpojatý pri výkone funkcie sudcu a bol pripravený rozhodnúť o sťažnostiach objektívne a nestranne, vzhľadom na (i) podané trestné oznámenie JUDr. Š. H. (predsedu najvyššieho súdu) z 22. februára 2013 proti jeho osobe, ako aj (ii) JUDr. Š. H. v televízii 21. februára 2013 a 11. marca 2013 prezentované osobné invektívy proti jeho osobe predložil vec predsedníčke ústavného súdu na zabezpečenie postupu podľa § 28 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Prvý senát ústavného súdu uznesením č. k. I. ÚS 367/2013-8 z 5. júna 2013 rozhodol, že sudca IV. senátu ústavného súdu Ladislav Orosz vo veci vedenej pod sp. zn. Rvp 12192/2012 nie je vylúčený z výkonu sudcovskej funkcie, v nadväznosti na čo IV. senát ústavného súdu v konaní o sťažnosti sťažovateľa pokračoval ďalej v konaní.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Za zjavne neopodstatnenú považuje ústavný súd v súlade s doterajšou judikatúrou sťažnosť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu, resp. jeho rozhodnutím nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, alebo keď preskúmanie označeného postupu (rozhodnutia orgánu štátu) v rámci predbežného prerokovania veci vôbec nesignalizuje možnosť porušenia základného práva alebo slobody sťažovateľa, reálnosť ktorej by bolo potrebné preskúmať po prijatí sťažnosti ďalšie konanie (napr. II. ÚS 101/03, I. ÚS 27/04, I. ÚS 159/08).

Sťažovateľ v sťažnosti namieta, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorým bolo odmietnuté jeho dovolanie, došlo k porušeniu jeho základného práva domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a zároveň k porušeniu jeho práva na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 dohovoru.

Podstatou sťažnosti je nesúhlas sťažovateľa s tým, ako okresný súd a krajský súd hodnotili vykonané dôkazy a k akým skutkovým a právnym záverom dospeli na ich základe. Z toho vyplýva aj nespokojnosť sťažovateľa s rozhodnutím najvyššieho súdu o odmietnutí jeho dovolania. Sťažovateľ však neuvádza v sťažnosti žiadne iné ústavnoprávne relevantné námietky proti rozhodnutiu najvyššieho súdu. Ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania a v jeho rozsahu posudzoval aj sťažovateľom namietané porušenie jeho práv.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, má právo na účinný opravný prostriedok pred vnútroštátnym orgánom bez ohľadu na to, že porušenie spôsobili osoby pri plnení ich úradných povinností.

Ústavný súd považuje za potrebné poukázať na svoje ústavné postavenie, z ktorého vyplýva, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou. Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (obdobne napr. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 222/2012).

Sťažovateľ odôvodnil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku (nezákonné zloženie súdu) tým, že v jeho veci nemala rozhodovať samosudkyňa, ale senát, a to vzhľadom na rozsah trestnej sadzby pri uplatnení asperačnej zásady, ktorá bola použitá pri ukladaní trestu. Najvyšší súd odmietol argumentáciu sťažovateľa

s poukazom na ustanovenie Trestného poriadku upravujúce príslušnosť samosudcu na konanie s tým, že trestnou sadzbou trestu odňatia slobody, ktorá je kritériom na určenie príslušnosti sa rozumie trestná sadzba uvedená v osobitnej časti Trestného zákona bez ohľadu na jej prípadnú neskoršiu úpravu podľa ustanovení všeobecnej časti Trestného zákona.

Sťažovateľ uplatnil aj dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku (rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom), ktorého naplnenie odôvodnil tým, že konajúce súdy prihliadli v rozpore so zásadou ústnosti na výpovede poškodených z prípravného konania, a to napriek tomu, že poškodené vysvetlili na hlavnom pojednávaní odchýlenie sa od týchto výpovedí. Najvyšší súd k tomu uviedol, že nezistil porušenie zásady ústnosti ani § 264 Trestného poriadku upravujúceho postup pri odstraňovaní rozporov medzi výpoveďami na hlavnom pojednávaní a skoršími výpoveďami z prípravného konania.

Najvyšší súd sa vysporiadal aj s námietkou nesprávneho hodnotenia vykonaných dôkazov a nesprávneho právneho posúdenia skutku, resp. nevykonania navrhovaných dôkazov, ktorými sťažovateľ odôvodnil dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c) a i) Trestného poriadku, keď s poukazom na viazanosť dovolacieho súdu zisteným skutkovým stavom veci tak, ako ho ustálili súdy nižšej inštancie, odmietol tieto námietky sťažovateľa a konštatoval, že posudzovaný skutok napĺňa znaky skutkovej podstaty zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) Trestného zákona.

Úlohou ústavného súdu v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy nie je podávať výklad právnych predpisov, ktoré všeobecný súd aplikoval v danej veci, ale jeho úlohou ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti je posúdiť, či všeobecný súd postupoval pri výklade a aplikácii právnych noriem v konkrétnom prípade v ústavnom rámci toho základného práva, ktorého porušenie sťažovateľ namieta.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že nejde o porušenie základného práva na súdnu ochranu, ak všeobecný súd nerozhodne podľa predstáv účastníka konania a jeho

návrhu nevyhovie, ak je takéto rozhodnutie súdu v súlade s objektívnym právom. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy na základe výkladu a použitia relevantných právnych noriem rozhodnú, a to za predpokladu, že ich právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04).

Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu ústavný súd nezistil dôvody, ktoré by svedčili o arbitrárnom a nezákonnom postupe najvyššieho súdu. Najvyšší súd ako mimoriadna opravná inštanca sa dovolaním sťažovateľa zaoberal v súlade s ustanoveniami príslušnej právnej úpravy, napadnuté rozhodnutie, ako aj jemu predchádzajúci postup posúdil z hľadiska uplatnených dovolacích dôvodov a svoje rozhodnutie náležite odôvodnil vo vzťahu ku všetkým relevantným námietkam, ktorými sťažovateľ odôvodnil jednotlivé dovolacie dôvody. Právny záver najvyššieho súdu, že argumenty sťažovateľa nenapĺňajú žiadny z označených dovolacích dôvodov, je v napadnutom uznesení dostatočne odôvodnený tak, aby toto odôvodnenie poskytovalo v kontexte aplikovanej právnej úpravy jednoznačnú a zrozumiteľnú odpoveď.

Ústavný súd tak považuje odôvodnenie napadnutého rozhodnutia za akceptovateľné, nevybočujúce z limitov čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru. Nadväzujúc na toto konštatovanie, ústavný súd opäť zdôrazňuje, že obsahom práva na súdnu ochranu ani práva na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 dohovoru nie je automaticky nárok na to, aby výsledok konania zodpovedal predstave sťažovateľa (m. m. III. ÚS 51/08), a preto nemožno za porušenie týchto práv považovať procesný neúspech v konaní.

Sťažovateľ namieta porušenie svojich práv aj v súvislosti s procesným postupom najvyššieho súdu tým, že mu nebolo doručené vyjadrenie okresnej prokuratúry k jeho dovolaniu, čím mal byť porušený princíp kontradiktórnosti konania.

Základného práva na súdnu ochranu sa možno domáhať len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (čl. 51 ods. 1 ústavy). Všeobecné súdy sú zároveň povinné postupovať pri výklade a aplikácii zákona v súlade s dohovorom zaručeným právom na spravodlivé súdne konanie, pričom judikatúra k dohovoru predstavuje pre súdy záväzné výkladové smernice určujúce rámec a rozsah uplatnenia jednotlivých aspektov tohto práva (I. ÚS 49/01, I. ÚS 230/03).

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že spôsob, akým sa uplatnia jednotlivé záruky práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 dohovoru v opravnom konaní, závisí od osobitostí takého konania. Pri posudzovaní sa berie do úvahy konanie ako celok a prihliada sa na úlohu odvolacieho alebo kasačného súdu v ňom (Bulut v. Rakúsko, rozsudok z 22. februára 1996, § 40).

Vychádzajúc z právnej úpravy dovolacieho konania podľa Trestného poriadku, ktorého predmetom je posúdenie výlučne právnych otázok, ústavný súd uvádza, že prípadné nedoručenie vyjadrenia okresnej prokuratúry k dovolaniu nemohlo znevýhodniť sťažovateľa v dovolacom konaní a narušiť tak rovnosť strán v konaní, pretože obidve strany mali možnosť vyjadriť sa k predmetu konania, pričom stanovisko prokurátora k právnej kvalifikácii skutku a k procesnému postupu v konaní nebolo sťažovateľovi neznáme. Uplatnenie jednotlivých záruk spravodlivého súdneho konania v dovolacom konaní je podmienené aj tým, či sa najvyšší súd zaoberá meritom veci na verejnom zasadnutí alebo na neverejnom zasadnutí posudzuje splnenie dôvodov dovolania a ostatných podmienok konania. V prípade sťažovateľa najvyšší súd odmietol dovolanie na neverejnom zasadnutí z dôvodu nesplnenia dôvodov dovolania podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku.

Ústavný súd na základe uvedeného uvádza, že nedoručenie vyjadrenia okresnej prokuratúry nevyvoláva pochybnosti o rešpektovaní tých práv, ktoré sťažovateľ označil vo svojej sťažnosti (podobne napr. III. ÚS 265/2012).

Na základe uvedeného, ako aj so zreteľom na argumentáciu sťažovateľa ústavný súd konštatuje, že v danom prípade nemožno prijať záver o existencii príčinnej súvislosti medzi

napadnutým uznesením najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu a namietaným porušením základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru, ktorá by zakladala možnosť vyslovenia porušenia týchto práv po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

Z uvedených dôvodov ústavný súd odmietol sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. augusta 2013